

Psykiatri

STiP-5.1

Semistruktureret interview for personlighedsfunktion DSM-5

Semi-structured Interview for Personality Functioning DSM-5

Joost Hutsebaut, Han Berghuis, Ad Kaasenbrood, Hilde de Saeger & Theo
Ingenhoven

© Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissen

Podium DSM-5

Foreløbig dansk version ved Jacob Sander Hansen, Psykiatrisk Center Glostrup og Sophie Juul og
Sebastian Simonsen, Psykoterapeutisk Center Stolpegård

Version 1.2, august 2017

Ansvarsfraskrivelse (15.4.2015)

STiP-5.1 er et semistruktureret interview, der stadig er under udvikling. Selv om de første undersøgelsesresultater er lovende, er det meget sandsynligt, at interviewet skal tilpasses på grundlag af klinisk erfaring og empiriske undersøgelser. Instrumentet er Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissens ejendom. Det må frit anvendes til kliniske formål. Forfatterne beder om, at man kontakter dem, hvis man er interesseret i at lave forskning med STiP-5.1.

Denne danske version af STiP-5.1 er også en foreløbig udgave.

Introduktion

Begynd med at etablere kontakt til interviewpersonen og forklar så om interviewets karakter og indhold. "Dette interview er om dig som person. Vi skal med andre ord tale om, hvad du synes om dig selv, hvad du føler, hvilke karaktertræk der er typiske for dig og hvilke mål du har. Vi vil også tale om, hvordan du forholder dig til andre mennesker." Interviewet angår aktuelt funktionsniveau. Når du som interviewer spørger efter konkrete eksempler, så forsøg at få nylige eksempler og helst eksempler fra de seneste par uger. Tag en længere periode i betragtning, hvis de aktuelle omstændigheder har været usædvanlige (fx en indlæggelse).

Interviewets opbygning

- På venstre side er der en liste med interviewets scoringsniveauer som de er operationaliseret i DSM-5 skalaen for niveauer af personlighedsfunktion (sektion III). Man kan gå til listen med kriterier undervejs i interviewet for at afgøre, om man har indsamlet tilstrækkelig information for tildeling af en tentativ score. Den endelige score for alle facetter gives først efter gennemførelsen af hele interviewet.
- I den første kolonne på højre side er der en liste med de spørgsmål man kan stille. Interviewet har en tragtformet struktur som begynder med *åbne spørgsmål*. Disse spørgsmål kan så følges op med *hjælpe spørgsmål* for yderligere vurdering (assessment) af specifikke komponenter – især, når det indledende svar ikke er tilstrækkeligt klart til at kunne scores. Hvis det er muligt at tildele en score på grundlag af det indledende svar til det åbne spørgsmål, er yderligere udspørgning ikke nødvendig. Intervieweren reformulerer så den udspurgtes svar på en måde, så det passer med et af funktionsniveauerne beskrevet på venstre side (dvs. præsenterer et *tjekspørgsmål*). I uklare tilfælde kan hjælpe spørgsmålet bruges til at opnå større indsigt i de forskellige niveauer af personlighedsfunktion, der er nødvendig for scoring. Hvis det stadig er vanskeligt at tildele en score selv efter at have stillet hjælpe spørgsmål, skal man stille et testspørgsmål for at få yderligere information til scoringen. *Testspørgsmålet* præsenterer to muligheder, der sigter til de to forskellige niveauer af personlighedsfunktion, der skal vælges imellem ("Mener du X eller snarere Y?). Ved formuleringen af de to muligheder i testspørgsmålet skal man vælge yderpunkterne i de to funktionsniveauer (fx hvis der er tvivl, om der skal scores niveau 1 eller 2, formulerer man mulighed 1 overvejende i retning af niveau 0 og niveau 2 overvejende i retning af niveau 3); den udspurgte bliver efterfølgende bedt om at forklare sit valg (se manualen for flere eksempler på testspørgsmål).
- I den anden kolonne på højre side er der en forklaring på karakteristika ved de relevante bestanddele (elementer) af personlighedsfunktionen som interviewer skal opnå indsigt i for at tildele en score. Intervieweren kan bruge denne information som en genvej til at afgøre, om der indsamlet tilstrækkelig information for tildeling af en score.

Identitet

Niveauer af (dys-)funktion

1.1 Egenart/Afgrænsning

0. Vedvarende oplevelse af at have et unikt selv; opretholder passende grænser i forskellige roller.
1. Har relativt intakt fornemmelse af selvet med nogen nedsat klarhed af grænser, når der opleves stærke følelser og forpintthed.
2. Er overdrevent afhængig af andre for at kunne definere egen identitet, og med mangelfuld afgrænsning i forhold til andre.
3. En svækket følelse af autonomi/egenvilje (agens); oplever mangel på identitet eller tomhed. Afgrænsning i forhold til andre er ringe eller rigid: Der kan være overidentifikation med andre, overbetoning af uafhængighed af andre eller skiften mellem disse.
4. Oplevelsen af et unikt selv og en fornemmelse af autonomi/egenvilje (agens) er stort set fraværende, eller er organiseret omkring oplevelsen af udefrakommende forfølgelse. Grænser i forhold til andre er uklare/forvirrende eller fraværende.

Identitet

Spørgsmål

1.1 Egenart/Afgrænsning

Det første spørgsmål angår dig som person

1. Vil du beskrive dig selv? Hvilken slags person er du?

Hjælpe spørgsmål:

- Er der også andre træk, der karakteriserer dig som person?
 - I hvilket omfang har du en klar idé om, hvem du er?
 - Føler du dig nogen gange "tom", at du ikke længere ved, hvem du er? Hvis ja, hvor ofte?
2. I hvilket omfang formår/klarer du virkelig at være dig selv og fastholde at være det? Formår du det også sammen med andre mennesker? Eller når du er anspændt?

Hjælpe spørgsmål

- Sker det nogen gange, at du tilpasser dig overdrevent (eller lader dig påvirke), så du ikke kan være dig selv mere? Hvis ja, hvor ofte?
- I hvilket omfang kan du ved sådanne lejligheder miste dig selv?
- Sker det nogen gange, at du næsten ikke kan genkende dig selv, når du bliver anspændt eller meget følelsesmæssigt berørt ("Jeg er ikke længere mig selv", "Jeg mister mig selv")?
- Har du ofte svært ved at være dig selv, fordi du føler dig truet af andre eller har tanker om, at andre er imod dig?
- Sker det, at du bare for at understrege din selvfølelse virkelig lægger dig ud med andre og fx indtager et modsat synspunkt?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de to følgende anliggender

1. *Har personen en tydelig følelse af et unikt selv?*
2. *Er personen i stand til at fastholde følelsen af et unikt selv under pres og i kontakten med andre?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Identitet

Niveauer af (dys-)funktion

1.2 Selvværd

0. Stabilt og selvreguleret positivt selvværd med realistisk selvvurdering.
1. Til tider nedsat selvværd præget af overdreven kritisk eller i nogen grad forvrænget selvvurdering.
2. Skrøbeligt selvværd styret af overdreven optagethed af andres vurdering, og med et ønske om deres accept eller anerkendelse. Følelse af at være mangelfuld eller mindreværdig med kompenserende selv-overvurdering eller selvundervurdering.
3. Skrøbeligt selvværd, der let påvirkes af ydre omstændigheder, og et dårligt sammenhængende selvbillede. Selvvurdering er unuanceret: Selvhad, selvovervurdering eller en ulogisk, urealistisk kombination.
4. Har et svagt eller forvrænget selvbillede, som let trues i interaktion med andre; betydelige forvrængninger og forvirring vedrørende selvvurdering.

Identitet

Spørgsmål

1.2 Selvværd

De følgende spørgsmål handler om din følelse af selvværd.

1. Hvor tilfreds er du med dig selv?

Hjælpe spørgsmål:

- Hvor udtalte er de positive eller negative følelser for dig selv?
 - Kan den negative følelse for dig selv gå så vidt, at du virkelig føler modvilje mod dig selv (eller har afsky mod dig selv)?
 - Kan den positive følelse for dig selv komme ud af proportion?
2. Kan du forklare, hvad der gør dig så (u)tilfreds med dig selv?

Hjælpe spørgsmål

- Mærker du selv (eller siger andre nogensinde til dig), at du ser alt for negativt (eller positivt) på dig selv?
3. I hvilket omfang kan følelsen for dig selv veksle meget?

Hjælpe spørgsmål

- Hvad er ændringerne afhængige af/Hvad hænger de sammen med?
- I hvilket omfang er din følelse for dig selv farvet af, hvad andre mener om dig?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de tre følgende anliggender

1. *Har personen en tilstrækkelig positiv følelse af selvværd?*
2. *Er følelsen af selvværd i overensstemmelse med selvrealisering og personlige egenskaber?*
3. *Er følelsen af selvværd tilstrækkelig stabil (fx i tilfælde af fejl eller kritik)? Er følelsen af selvværd mest indre styret eller snarere afhængig af ydre omstændigheder eller ydre vurdering (såsom kritik eller fejl)?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Identitet

Niveauer af (dys-)funktion

1.3 Følelser

0. Er i stand til at kunne opleve, tolerere og regulere et bredt spektrum af emotioner.
1. Stærke emotioner kan være ubehagelige – og forbundet med indskrænkning i vidden af følelsesmæssige oplevelser.
2. Regulering af følelser afhænger af positiv ekstern vurdering. Trusler mod selvværd kan føre til stærke følelser såsom raseri eller skam.
3. Følelser kan skifte hurtigt, eller der kan forekomme en kronisk, urokkelig følelse af fortvivlelse.
4. Følelser er ikke i overensstemmelse med kontekst eller indre oplevelse. Had og aggression kan være dominerende følelser, selv om de også kan benægtes eller tilskrives andre.

Identitet

Spørgsmål

1.3 Følelser

De følgende spørgsmål handler om dine følelser.

1. Hvilke følelser oplever du i dit daglige liv?

Hjælpe spørgsmål:

- Genkender du også følelser af tristhed, vrede, angst og glæde fra dig selv?
2. Hvor intense kan følelserne være? Bliver du ind i mellem overvældet af dem?

Hjælpe spørgsmål:

- Går de følelser af vrede, du beskriver nogen gange over i raseri eller had? Selvhad? Hvor meget styrer det dit daglige liv?
 - Går de følelser af tristhed også nogen gange over i fortvivlelse? Sker det hver dag?
3. I hvilket omfang er der en tydelig anledning til dine følelsesmæssige reaktioner? Passer din følelsesmæssige reaktion til den?

Hjælpe spørgsmål

- I hvilket omfang mærker du, at dine følelsesmæssige reaktioner er alt for intense i forhold til anledningen? At du reagerer "overemotionelt/følsomt"?
 - I hvilket omfang mærker du, at du især reagerer stærkt følelsesmæssigt, når andre kritiserer dig?
 - Sker det nogensinde, at du reagerer påfaldende lidt følelsesmæssigt på større hændelser, at de gør dig kold eller ligeglad?
4. Hvor godt kan du håndtere disse (intense) følelser?

Hjælpe spørgsmål

- Har du ofte en idé om, at du ikke kan håndtere dine følelser tilstrækkeligt godt?
- I hvilket omfang mærker du, at du kan blive slået ud af kurs, når dine følelser bliver intense?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de fire følgende anliggender

1. *Hvad er bredden i paletten af oplevede følelser?*
2. *Hvad er intensiteten i følelserne?*
3. *Hvor godt passer følelserne sammen med den indre eller ydre årsag eller sammenhængen?*
4. *Hvordan bliver følelserne reguleret?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Målrettethed

Niveauer af (dys-)funktion

2.1 Mål

0. Sætter og stræber efter passende mål baseret på en realistisk vurdering af personlige kapaciteter.
1. Overdrevent målorienteret, i nogen grad hæmmet eller ambivalent vedrørende mål.
2. Mål er oftere et middel til at opnå ekstern anerkendelse end til at opnå indefra kommende anerkendelse; mål kan derfor mangle sammenhæng og/eller stabilitet.
3. Vanskeligt ved at sætte og/eller opnå personlige mål.
4. Ringe skelnen mellem skelnen mellem tanker og handlinger, således at evnen til at sætte sig mål er svært nedsat med urealistiske eller inkohærente mål til følge.

Målrrettethed

Spørgsmål

2.1 Mål

De følgende spørgsmål handler om mål, du ønsker at opnå i dit liv og hvordan du gør det.

1. Lykkes du med at opstille mål som giver dig retning i dit liv?

Hjælpe spørgsmål:

- Hvis du opdager, at du ikke kan opnå det, formår du så at justere disse mål?

2. Hvorfor er disse mål vigtige for dig?

Hjælpe spørgsmål

- Var det virkelig dine egne personlige mål?
3. Kan du genkende en tilbøjelighed hos dig selv til at tilpasse dine mål til, hvad du tror andre forventer af dig?
 3. I hvilket omfang er du i stand til på en trinvis måde at nå de mål, du selv har opstillet?

Hjælpe spørgsmål

- Kan du genkende en tilbøjelighed til at sætte urealistiske mål for dig selv? At du ofte overvurderer dig selv?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de tre følgende anliggender

1. *Sætter personen mål for sig selv?*
2. *Er målene autentiske og personlige?*
3. *Er målene realistiske og opnåelige? Lykkes personen ikke alene med at sætte mål for sig selv, men også med at tage skridt til virkelig at opnå dem?*

Det kan her dreje sig om større, mere langsigtede mål og mindre mål eller de mellemtrin på vejen til de langsigtede mål.

Tilskynd personen til at fortælle om konkrete mål. Vær særligt opmærksom på, at du bliver klar over, om personen virkelig forsøger at opnå målene og om der eksempler på, at det også kan lykkes.

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Målrettethed

Niveauer af (dys-)funktion

2.2 Normer

0. Anvender passende adfærdsnormer og opnår livstilfredshed inden for flere områder.
1. Kan have et sæt af personlige værdier eller normer, der er urealistiske eller socialt upassende, hvilket begrænser visse aspekter af livstilfredsstillelse.
2. Personlige standarder kan være urimeligt høje (fx et behov for at være speciel eller behage andre) eller urimeligt lave (fx ikke i overensstemmelse med almene sociale værdier). Tilfredsstillelse af behov kompromitteres af en mangel på følelse af autencitet.
3. Indre normer for adfærd er uklare eller modstridende. Livet opleves som meningsløst eller farligt.
4. Indre normer for adfærd er stort set fraværende. Reel livstilfredshed er stort set uopnåelig.

Målrettethed

Spørgsmål

2.2 Normer

De følgende spørgsmål handler om, hvilke normer eller standarder, du har for dig selv og hvordan du efterlever dem eller håndterer dem.

1. Hvilke normer eller leveregler er vigtige for dig i dit liv? Hvilke krav eller forventninger har du til dig selv?

Hjælpspørgsmål:

- Har du et klart billede af dig selv som du skal opfylde, over hvordan du være? Eller ikke bør være?
 - Bruger du det til at give dit liv retning? Hvordan bidrager det til, at du oplever dit liv som meningsfyldt/væsentligt?
2. Hvordan håndterer du disse normer? Hvor godt formår du at holde dig til dem?

Hjælpspørgsmål

- Hvor streng er du over for dig selv?
- Kan du genkende en tilbøjelighed hos dig selv til at forvente for meget (eller for lidt) af dig selv?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de to følgende anliggender

1. *Har personen tydelige indre normer eller standarder som hun/han forsøger at opfylde eller efterleve som rettesnor i sit liv?*
2. *Hvordan håndterer vedkommende disse og hvor godt lykkes det for personen at efterleve dem, dvs. hverken for strengt eller rigidt, eller for slapt eller passivt?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Målrettethed

Niveauer af (dys-)funktion

2.3 Selvrefleksion

0. Kan reflektere over og skabe konstruktiv mening af indre oplevelser.
1. Er i stand til at reflektere over indre oplevelser, men kan overbetone en enkelt type af viden om sig selv (fx intellektuelle eller følelsesmæssige aspekter).
2. Nedsat evne til at reflektere over indre oplevelse.
3. Betydelig nedsat evne til at reflektere over og forstå egne mentale processer.
4. En gennemgribende manglende evne til at reflektere konstruktivt over egen oplevelse. Kan være blind for personlige motivation og/eller den opleves som uden for en selv.

Målettedhed

Spørgsmål

2.3 Selvrefleksion

De følgende spørgsmål handler om, hvor godt du er i stand til at forstå dig selv.

1. Hvor godt er du generelt i stand til at forstå, hvad der foregår i dig: hvad du tænker, hvad du føler og hvad du vil?

Hjælpe spørgsmål:

- Hvor godt forstår du generelt, hvorfor du føler det, du føler? Eller hvorfor du gør som du gør?
- Genkender du fra dig selv, at du kan blive forvirret eller at du slet ikke forstår dig selv?
- Når du prøver at forstå dig selv, mærker du så en tilbøjelighed til frem for alt at analysere, dvs. en intellektuel forståelse? Eller prøver du bare at forstå dig selv følelsesmæssigt eller fornemme dig selv intuitivt?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i det følgende

1. *Er personen i stand til at reflektere over egne mentale processer (tanker, følelser, begær og hensigter) versus at blive meget forvirret eller ikke at kunne zoome ud af egne mentale processer? Er der en balance mellem indsigt og følelse, mellem kognitiv forståelse og intuitiv fornemmelse?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Empati

Niveauer af (dys-)funktion

3.1 Forstå andre

0. I stand til at forstå andres oplevelser og motiver korrekt i de fleste situationer.
1. Nogen nedsættelse i evnen til at anerkende og forstå andres oplevelser; kan være tilbøjelig til at synes, at andre har urimelige forventninger eller et ønske om kontrol.
2. Hyperopmærksom på andres oplevelse, men kun med hensyn til, hvad der opfattes som relevant for en selv.
3. Evne til at overveje og forstå andre menneskers tanker, følelser og adfærd er betydeligt begrænset; kan muligvis identificere meget specifikke aspekter af andres oplevelse, især sårbarhed og lidelse.
4. Er tydeligt ude af stand til at overveje og forstå andres oplevelse og motivation.

Empati

Spørgsmål

3.1 Forstå andre

De følgende spørgsmål handler om, hvordan du er i stand til at forstå andre, dermed mener jeg, hvordan du tuner ind på, hvad andre præcis føler, vil eller mener, hvordan du kan leve dig ind i andre.

1. Kan du skitsere et billede af, hvad du lykkes godt med og hvad der lykkes mindre godt på det område? I hvilket omfang lykkes du med præcist at forstå, hvad andre føler, tænker eller vil?

Hjælpe spørgsmål:

- I hvilket omfang oplever du at være optaget af at forstå, hvad andre tænker og føler?
 - Er det måske egentlig sådan, at det betyder lidt eller ingenting, hvordan andre reagerer?
 - Sker det ind i mellem, at du intet forstår af, hvad andre føler eller tænker?
2. I hvilket omfang er du tilbøjelig til hurtigt at gætte, hvad andre tænker eller føler, så du (måske ubevidst) ignorerer, hvad andre i virkeligheden tænker eller føler?

Hjælpe spørgsmål

- I hvilket omfang er du følsom over for bestemte tanker og følelser, når du forsøger at forstå andre?
- I hvilket omfang mærker du en tilbøjelighed til at opsøge sårbare steder hos andre fx for at kunne såre dem?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de to følgende anliggender

1. *Kan personen i almindelighed godt følge og forstå andres tankegang og følelsesliv?*
2. *Er personen i stand til at opfatte og forstå andres tanker og følelser? Har personen en tilbøjelighed til at være særligt følsom overfor visse følelser hos andre (fx vrede, afvisning, opgivenhed) som farver fortolkningen af andres hensigter meget?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Empati

Niveauer af (dys-)funktion

3.2 Synvinkler

0. Forstår og anerkender andres perspektiver selv ved uenighed.
1. Trods evne til at vurdere og forstå forskellige perspektiver, er der modstand over for at gøre brug heraf.
2. Overdrevent selvhenførende; betydelig nedsat evne til at forstå og anerkende andres oplevelser samt betragte alternative perspektiver.
3. Formår generelt ikke at overveje alternative perspektiver; føler sig særdeles truet af meningsforskelle eller alternative synspunkter.
4. Opmærksomhed på andres perspektiver er stort set fraværende (opmærksomhed er hypervagtsom, fokuseret på behovstilfredsstillelse og undgåelse af situationer, der opleves som truende).

Empati

Spørgsmål

3.2 Synsvinkler

Alle oplever nok det, at de har et syn på tingene, der adskiller sig fra, hvordan andre ser på det. De følgende spørgsmål handler om, hvordan du for det meste håndterer det.

1. Hvor godt klarer du normalt at følge andres synspunkter, også hvis de forskellige fra dine egne meninger eller synspunkter? Hvad lykkes du godt med i det, og mindre godt?

Hjælpe spørgsmål:

- Oplever du, at du nogen gange kan have svært ved at sætte dig i den andens sted, så du ikke så godt kan forstå hvordan vedkommende kom frem til sit synspunkt?
 - Oplever du nogen gange, at du ikke er opmærksom på, at den anden har en hel anden mening eller opfattelse af tingene?
 - Oplever du, at du egentlig ikke er så interesseret i andres synspunkter?
2. Hvor godt kan du håndtere det, når andre har en klart afvigende holdning eller egen opfattelse af tingene, anderledes end din egen holdning?

Hjælpe spørgsmål

- Siger andre, at du er meget stædig? Eller direkte klamrer dig til din egen mening?
- Hvis det sker, har du så den opfattelse, at det bare er en uenighed, eller er det personligt: som om de er imod dig?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de to følgende anliggender

1. *Kan personen indse og forstå, at andre kan have et andet syn på tingene?*
2. *Hvordan oplever personen det, når andre har en anden mening om tingene?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Empati

Niveauer af (dys-)funktion

3.3 Indvirkning

0. Er opmærksom på, hvordan egne handlinger påvirker andre.
1. Er ikke altid opmærksom på, hvordan egne handlinger påvirker andre.
2. Generelt uopmærksom på eller ligeglad med, hvordan egen adfærd påvirker andre; eller urealistisk vurdering af egen effekt på andre.
3. Forvirring over eller manglende opmærksomhed på egne handlingers effekt på andre; er ofte i vildrede om andres tanker og handlinger; ofte bliver destruktive motiver fejlagtigt tilskrevet andre.
4. Sociale interaktioner kan være forvirrende og desorienterende.

Empati

Spørgsmål

3.3 Indvirkning

De følgende spørgsmål handler om, hvor godt du er i stand til at vurdere indvirkningen på andre af din adfærd.

1. Hvor godt kan du vurdere effekten af, hvad du gør på andre? Hvad lykkes du godt med? Og hvad mindre godt?

Hjælpe spørgsmål:

- Sker det nogen gange, at du mærker, at du tager for lidt hensyn til konsekvenserne for andre af det, du gør?
- Sker det ind i mellem, at du bliver overrasket over den indvirkning du synes at have på andre, fx at de andre føler sig misforstået eller sårede?
- Sker det ofte, at du spekulerer længe over, hvordan andre har opfattet noget, du har gjort eller sagt?
- Bliver du ind i mellem helt forvirret, når du omgås andre, fordi du slet ikke forstår dig selv og de andre?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i det følgende

1. *Kan personen forstå og nøjagtigt vurdere, hvilken indvirkning hendes/hans adfærd har på andre?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Intimitet

Niveauer af (dys-)funktion

4.1 Samhørighed

0. Vedligeholder flere tilfredsstillende og varige relationer i sit personlige liv og fællesskaber.
1. Formår at etablere varige relationer i sit personlige liv og fællesskaber med nogen begrænsning i graden af dybde og tilfredshed.
2. Kapacitet til og et ønske om at danne relationer i det personlige liv og i fællesskaber, men relationer kan i vid udstrækning være overfladiske.
3. Der er i nogen grad ønske om at danne relationer i fællesskaber og det personlige liv, men kapaciteten for positive og varige relationer er betydeligt nedsat.
4. Ønske om at knytte sig er begrænset på grund af udtalt mangel på interesse eller forventning om skade. Relationer til andre er præget af tilbagetrækning, desorganiserede eller konsekvent negative.

Intimitet

Spørgsmål

4.1 Samhørighed

De følgende spørgsmål handler om dine relationer til andre mennesker og hvordan kontakten med andre normalt forløber. Du kan både tænke på forhold til mennesker, du er tæt på og kontakter til mennesker på arbejde (i skolen), i nabolaget osv.

1. Kan du give et billede af, hvordan dine kontakter med andre mennesker plejer at gå? Hvad går godt og mindre godt for dig ved etablering af kontakter? Og ved fastholdelsen af venskaber og relationer?

Hjælpe spørgsmål:

- Kan nævne, hvem du har regelmæssig kontakt med?
- Er du i stand til at omgås disse mennesker på en måde, du er tilfreds med?
- Er du i stand til at indgå i en positiv relation med de fleste af dem?

Hvis den interviewede/udspurgte ingen ægte personlige kontakter nævner:

- Har det altid været sådan? Hvad er grunden til det?
- Betyder det, at du har/ikke har ønsker om eller behov for kontakt med andre?
- Eller er der andre grunde til, at du ikke har nogen nære relationer?

2. Hvor tilfreds er du med de kontakter du har? Hvor meget føler du dig forbundet med de mennesker, du omgås?

Hjælpe spørgsmål

- Mærker du, at du har tilbøjelighed til at holde andre på afstand, så de fleste kontakter forbliver overfladiske?
3. Hvor godt lykkes du med at fastholde kontakter med venner, partnere, kollegaer, naboer og lignende, så de også over tid er stabile og tilfredsstillende?

Hjælpe spørgsmål

- Synes du, at dine relationer til andre hurtigt eller efter et stykke tid bliver kedelige eller konfliktfyldte?
- Har du en tilbøjelighed til at holde andre på afstand, fordi du frygter at ville blive såret (beskadiget)?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de tre følgende anliggender

1. Er personen i stand til at opleve positiv samhørighed med andre?
2. Er denne samhørighed meningsfuld?
3. Er denne samhørighed tilstrækkelig stabil og positiv på lang sigt?

Det drejer sig både om den personlige livsfære og sociale-samfundsmæssige relationer.

Forsøg at fastslå om personen er i stand til at indgå i og fastholde et bredt netværk af relationer.

Forsøg at fastslå, om der er et ønske om samhørighed.

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Intimitet

Niveauer af (dys-)funktion

4.2 Nærhed

0. Ønsker og indgår i en del omsorgsfulde, nære og gensidige relationer.
1. Har kapacitet til og ønske om at skabe intime og gensidige relationer, men kan være hæmmet i at udtrykke sig meningsfuldt og nogle gange tilbageholdende, når intense følelser eller konflikter opstår
2. Nære relationer er i vid udstrækning baseret på at få opfyldt behov for selvregulering og selvverd, med en urealistisk forventning om at blive perfekt forstået af andre.
3. Relationer er baseres på en stærk overbevisning om have et absolut behov for en anden/den anden og/eller forventninger om at blive forladt, afvist eller dårligt behandlet. Følelser i forhold til nære relationer skifter mellem frygt/afvisning og desperat længsel efter tilknytning.
4. Relationer forstås næsten udelukkende ud fra, hvorvidt de kan give trøst eller påføre smerte og lidelse.

Intimitet

Spørgsmål

4.2 Nærhed

Lad os nu fokusere på relationer til mennesker, der er vigtige for dig.

1. Hvor vigtigt er det for dig også at have mere intime relationer og venskaber med andre mennesker? Hvorfor det/ikke? Hvor godt lykkes du med det?

Hjælpe spørgsmål:

- Hvor godt lykkes du med virkelig at lade andre komme tæt på dig?
 - Hvor svært er det for dig virkelig at være åben om, hvad du tænker og føler i sådan en tæt relation?
 - I hvilket omfang kan du virkelig være og forblive dig selv i et intimt forhold?
 - Sker det, at du ved spændinger mellem dig og en anden også straks oplever stor afstand i forholdet?
4. Hvor ligeværdige og gensidige er dine nære relationer til andre?

Hjælpe spørgsmål

- Genkender ud, at du hovedsageligt er optaget af at indstille dig på, hvad andre forventer af dig eller synes om dig?
 - Synes du, at du er tilbøjelig til at sætte dig selv i fokus (at være egocentrisk) i en relation ved fx at gå ud fra andre skal være enige med dig eller forstå dig fuld ud?
3. Hvor godt lykkes du med at fastholde nære relationer, at få dem til at vare ved? Hvor sikker eller tryk føler du dig i sådanne relationer?
- Frygter du ofte, at vigtige venskaber og relationer vil gå i stykker, fx når du knytter dig mere til nogen?
 - Er relationer måske gået i stykker, fordi du gav for lidt af dig selv/tænkte for meget på dig selv?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de tre følgende anliggender

1. *Har personen evne til intimitet/tæt kontakt (i modsætning til reserveret eller overfladisk)?*
2. *Er der tale om gensidighed og ligeværdighed i disse relationer (versus egocentrisme)?*
3. *Er der tale om oplevelsen af tryk i længerevarende nære relationer?*

Hvis der er tvivl om interpersonel funktion, så udforsk 2 eller 3 nære relationer for at få et godt indtryk af ovenstående aspekter

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.

Intimitet

Niveauer af (dys-)funktion

4.3 Gensidighed

0. Stræber efter samarbejde og fælles udbytte samt responderer fleksibelt på en række af andres idéer, følelser og handlinger.
1. Samarbejde kan være hæmmet af urealistiske normer; nogen begrænsning i evnen til at respektere eller respondere på andres idéer, følelser eller handlinger.
2. Tilbøjelig til ikke at betragte relationer som værende gensidige og samarbejder hovedsageligt med andre for at få personligt udbytte heraf.
3. Lav grad af gensidighed; andre betragtes primært ud fra hvordan de påvirker selvet (negativt eller positivt); forsøg på samarbejde forstyrres ofte på grund af oplevede fornærmelser fra andre.
4. Social/interpersonel adfærd er ikke gensidig; i stedet er den rettet mod opfyldelse af basale behov eller flugt fra smerte.

Intimitet

Spørgsmål

4.3 Gensidighed

De følgende spørgsmål handler om, hvordan du samarbejder med andre mennesker.

1. Hvor godt klarer du normalt at samarbejde med andre om en sag eller en opgave?

Hjælpe spørgsmål:

- Har du af og til indtryk af, eller hører du af og til, at andre synes, at det er svært at arbejde sammen med dig?
- Har du af og til konflikter (på dit arbejde, ...)?
- Arbejder du helst alene eller sammen med andre?

2. Hvordan klarer du i den sammenhæng bidrag fra andre?

Hjælpe spørgsmål

- Hvor godt klarer du at tage hensyn til idéer fra andre som du skal samarbejde med (selv hvis de er anderledes)?
- Har du af og til opfattelsen af, at du tager for meget hensyn til andres bidrag? Hvad er der så tilbage af dine egne meninger eller bidrag?
- Er det sådan, at andre helst skal tilpasse sig dine meninger og opfattelser?

Information, der skal indhentes

Forsøg at opnå indsigt i de to følgende anliggender

1. *Formår personen at samarbejde konstruktivt?*
2. *Er personen i stand til fleksibelt at håndtere andres bidrag (hverken for meget eller for lidt)?*

Spørg hele tiden efter konkrete eksempler.